

De moderne gymzaal: Programma van Eisen Deel 3

23

Om een nieuwe gymzaal of sportaccommodatie te realiseren die functioneel optimaal geschikt is voor bewegingsonderwijs, verenigingssport en andere activiteiten, begin je vaak met een haalbaarheidsstudie en/of een Programma van Eisen. Het begrip haalbaarheid wordt besproken in artikelen over investeringen en exploitatie (nummers 26 en 27). In dit artikel en twee voorgaande artikelen (21, 22) nemen we docenten bewegingsonderwijs mee in de opzet van een Programma van Eisen. Artikel 24 gaat over het ontwerp en artikel 25 over realisatie. | Folkert Bouter en Odin Wenting

Specificaties per ruimte

Het grootste deel van een Programma van Eisen (40%) bestaat uit specificatie van alle eisen per ruimte. Elementen en ruimten die aan de orde komen zijn:

- interne toegankelijkheid
- verkeersruimten
- bewegwijzering
- hellingbanen (indien noodzakelijk)
- toegang tot vertrekken
- toegankelijkheid voor personen met een functiebeperking
- camerasysteem
- hang- en sluitwerk
- sleutelplan/sluitplan
- algemene ruimten
- technische ruimten
- horecaruimten
- wedstrijdruimte(n)
- sportgerelateerde ruimten

Per ruimte

Na bespreking van alle algemene aspecten worden per ruimte in een paragraaf alle relevante eisen voor die ruimte besproken. Tot die eisen behoren onder meer de afmetingen. Het is verstandig om de afmetingen per ruimte op te schrijven, naast een verwijzing naar de ruimtestaat. Die verwijzing kan het beste worden vermeld in de inleiding

van dit specifieke hoofdstuk in het PvE. Van iedere ruimte wordt beschreven waarvoor de ruimte kan en mag worden gebruikt. Voorschriften en richtlijnen van NOC*NSF, de sportbonden en de KVLO zijn van toepassing voor alle ruimten waarvoor ze beschreven zijn.

Indeling

Bij het onderdeel indeling gaat het niet alleen over de indeling van de ruimte, maar ook over de positie van deuren, de draairichting van deuren en over de relatie met andere ruimten. Het moet duidelijk zijn hoe de ruimte eruit moet zien en waar deze ruimte is gepositioneerd in de accommodatie. De toegang en de toegankelijkheid voor iedereen worden beschreven.

Afwerking

De vereiste afwerking van alle ruimten wordt beschreven. Hierbij komen vloeren, wanden en plafonds aan de orde. Tevens worden elementen die aan/of in het plafond, de wanden en de vloer worden bevestigd besproken. De te gebruiken materialen en de eisen waar die materialen aan moeten voldoen, worden benoemd en omschreven.

Voor de sportruimten of wedstrijdruimten is de sportvloer essentieel. Waar een sportvloer aan moet voldoen staat in artikel 3 van deze serie.

Belangrijk in de afwerking is veiligheid, zoals in diverse artikelen van deze serie al naar voren is gekomen.

Bouwfysica

Bij dit onderdeel worden onderwerpen besproken zoals akoestiek, licht, luchtkwaliteit, verwarming en dergelijke. Alle bouwfysische eisen waaraan moet worden voldaan dienen in dit hoofdstuk te staan. Veiligheid en comfort zijn het uitgangspunt. Net als bij afwerking en andere punten zijn er voorschriften en richtlijnen van NOC*NSF, de sportbonden en de KVLO. Daarnaast zijn de regels van het Besluit Bouwwerken en Leefomgeving van toepassing. Zoals bij alle onderwerpen geldt ook hier dat volledigheid en nauwkeurigheid de belangrijkste voorwaarden zijn om een goed PvE te schrijven.

Bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar

De gehele accommodatie en daarmee alle ruimten dienen onbelemmerd bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar te zijn voor iedereen. Ondanks het feit dat hierover een afzonderlijke paragraaf in het PvE moet worden opgenomen (zie artikel 8 in deze serie), is het verstandig om per ruimte hierover specifieke vereisten op te nemen als dat nodig is voor een ruimte en de toegang tot die ruimte.

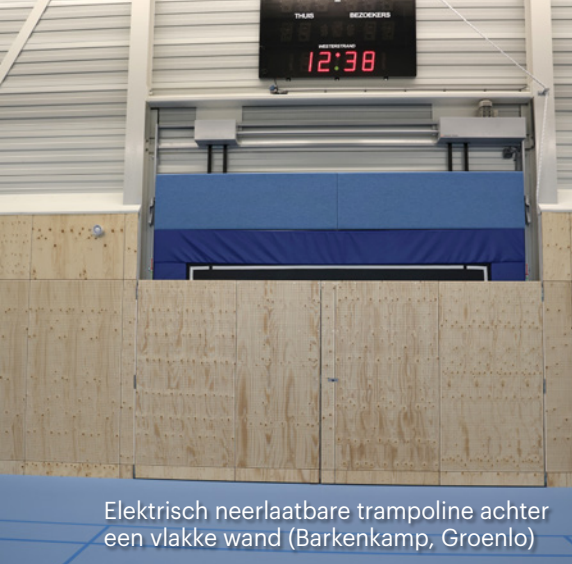
Inrichting en Inventaris

Sportruimte

Inrichting en inventaris worden compact beschreven onder verwijzing naar bijlagen met inventarislijsten (modellen en toepassingen). Dit betreft de wedstrijdruimte(n). Het is verstandig om de vaste inrichting en de losse inventaris te regelen via een directievering. Een gespecialiseerde leverancier levert de inrichting en inventaris aan de opdrachtgever en niet indirect via de aannemer. Goede beschrijvingen van de benodigde inrichting en inventaris zijn essentieel. Zie afleveringen 16 tot en met 19 van deze serie voor meer informatie over dit onderwerp. Afstemming van inrichting en inventaris op sportvloer en belijning en op bouwkundige aspecten is een voorwaarde voor een optimaal resultaat.

Wedstrijdruimte met tribune.
Binnenveld, Wageningen

Elektrisch neerlaatbare trampoline achter een vlakke wand (Barkenkamp, Groenlo)

Overige ruimten

De inrichting en inventaris van overige ruimten wordt zo volledig mogelijk beschreven per ruimte.

Wat staat erin, wat hangt er aan de muur en welke installaties zijn er nodig? Zo worden de toiletgroepen tot in detail beschreven, maar wel zo dat een architect er nog veel kanten mee op kan.

Technische aspecten

In het hoofdstuk over alle technische aspecten komen alle benodigde aansluitingen per ruimte aan de orde,

waaronder elektra, data en andere aansluitingen. Zorg ervoor dat er wordt uitgegaan van aantallen die de continuïteit garanderen. Benoem minimum vereisten aantallen. Duidelijk zijn over posities van aansluitingen.

Tot de technische aspecten behoren overzichten. Tabellen met vereisten per ruimte voor lichtsterkte, temperatuur, akoestiek en overige aspecten die per ruimte van toepassing (kunnen) zijn.

Bijlagen

De ruimtestaat, eventueel een investeringsraming, een lijst met inrichting en inventaris en een belijningsplan voor de sportvloer zijn onmisbare bijlagen bij het PvE. De investeringsraming kan meestal beter worden weggelaten als de documenten integraal worden gebruikt als aanbestedings-documenten.

Renovatie

Veel PvE's worden opgesteld voor een nieuwe accommodatie. Dat ook voor renovaties PvE's nodig zijn, wordt vaak onderschat. Een renovatie is soms nog lastiger dan nieuwbouw. Het doel is om

een bestaand gebouw nog eens vijftien tot twintig jaar te laten meegaan. Een dergelijke investering vraagt dezelfde aandacht als nieuwbouw. Beschrijf in een dergelijk PvE eerst waar de gerenoveerde accommodatie aan moet voldoen. Laat een complete bouwkundige en installatietechnische schouw uitvoeren en leg voor alle aspecten vast wat de status is van die aspecten en onderdelen. Maak vervolgens een plan om van de bestaande situatie naar de gewenste situatie van het PvE te komen. Dat plan is samen met het PvE de basis voor een investeringsraming van de renovatie. ●

Contact

folkertbuit@gmail.com
info@odinwenting.nl

Folkert Buit is programmamanager multifunctionele accommodaties

Odin Wenting is sporttechnisch en bouwkundig adviseur sportaccommodaties

Foto's

Folkert Buit

Kernwoorden

huisvesting, gymzaal, Programma van Eisen, PvE, ruimtestaat, nieuwbouw, renovatie.

Gebruik jij al de combinatie van een leerlingvolgsysteem en plansysteem in het bewegingsonderwijs?

Probeer VolgMij en PlanMij nu vrijblijvend een maand gratis!

Volg Mij en Plan Mij bieden jou de tools die je werk leuker, makkelijker en betekenisvoller maken. Het leerlingvolgsysteem Volg Mij geeft je inzicht in de beweegvaardigheid en motorische ontwikkeling van je leerlingen. Plan Mij is een handige planningstool voor je lessen, waarmee je eenvoudig je lessen kunt aanpassen en verbeteren.

VolgMij is gebaseerd op de motorische leerlijnen en reguleringsdoelen uit het Basisdocument Bewegingsonderwijs. Hiermee volg je leerlingen op verschillende niveaus gedurende meerdere momenten per schooljaar. Daardoor krijg je een nauwkeuriger en betrouwbaarder beeld van de beweegvaardigheid van je leerlingen.

Met Plan Mij kun je snel en eenvoudig je dag-, week-, maand- of jaarplanning maken. Doordat Plan Mij bijhoudt welke leerlijnen je hoe vaak hebt aangeboden, zie je in een oogopslag of je ergens wel of niet voldoende aandacht aan hebt besteed. Plannen kan zo veel gestructureerder en nauwkeuriger.

Meer weten?

Kijk op www.janluitingfonds.nl/volgmij-planmij

janluitingfonds
blijven groeien in je vak